

Glimrende fra allmennpraksis

Winckler M

Doktor Sachs' lidelse

490 s. Oslo: Pax, 2001. Pris NOK 298
ISBN 82-530-2275-1

En allmennpraktikers hverdag er uforutsigelig, omskiftende og spennende, men den kan også være preget av trivielle rutiner og ritualer. Du starter i unge år med bunnløs entusiasme, men underveis trøtner du og kan gå tom. Pasientene tømmer deg, men paradoksalt nok er det også pasientene som holder deg i gang.

Det som særpreger allmennpraksis er først og fremst det personlige og forpliktende forhold du har til dine pasienter og deres totale helse. Jeg snakker ikke om lege-pasient-forholdet som er felles for all klinisk virksomhet, men om det personlige forhold til et

annet menneske, kontinuerlig og over lang tid. Konsultasjonen, det som foregår bak lukkede dører, fascinerer mange.

Nå har legen Martin Winckler (pseudonym) skrevet en roman, et collage eller en mosaikk, fra allmennpraksis. Han forteller om legen Bruno Sachs og hans arbeid og pasienter i en liten fransk by.

Boken har en uvanlig oppbygging. Hovedinndelingen er i sju kapitler: Presentasjon, Forhistorier, Klinisk undersøkelse, Supplerende undersøkelser, Diagnose, Behandling, Prognose. Hver av disse består av 15–20 kortere avsnitt. Ordet føres av pasienter, venner eller tilfeldige personer, vi ser hele tiden legen og det han gjør og sier uten-

fra. Av denne mosaikken av iakttakelser og hendinger stiger den lille byen frem. Bare på slutten fører legen ordet og en sjelden gang også inne i historien, som for eksempel i det lange 26. kapitlet som heter *Upassende tanker*. Her får vi et velkjent litani over vanlige klager og plager i allmennpraksis. Riktignok er fransk praksis på mange måter forskjellig fra norsk, bl.a. brukes hjemmebesøk mye oftere hos dem. Men møtet mellom pasient og lege bak en lukket dør, er det samme overalt.

Noen har forsøkt å finne ut hvor mye selvbiografi det er i fortellingen. Er Bruno Sachs Martin Winckler? Jeg tror dette har liten interesse. Når en lege skriver fra praksis vil han bruke egne opplevelser, andres eller ting som kunne skjedd. Det virker realistisk, i hvert fall.

Legen starter ut med entusiasme og empati. Han arbeider ofte lørdag og søndag, der er ofte vakter og mye nattarbeid. I hans arbeidsdag er det lite struktur, han er stadig forsinket. På kontoret kan han la en pasient få en time selv om mange sitter på venteværelset. Der er lite samarbeid med andre leger, og han kritiserer eldre kolleger for dårlig omsorg og slett smertebehandling.

Hans arbeidsdag styres mest av andre. Dette blir enda tydeligere ved fortellerstemmen som ser alt fra andres ønsker og behov. Han har stor tilgjengelighet og involvering, ikke bare i pasientenes sykdommer, men også i deres livsproblemer. I praksis kan du ikke unngå å involvere deg, men hvor skal vi sette grensen?

Ut i praksis har han med seg vonde og traumatiske opplevelser fra studiet og fra kandidatåret ved sykehus. Hans nedtur, etter noen år i praksis hvor han mettes med klager og elendighet, oppleves som pinefull lesing. Frustrasjoner og svarte tanker slik som Bruno Sachs sliter med, kan en norsk allmennlege ta opp i veiledergruppe eller med lokal støttegruppe. I veiledergruppene har man faste

temaer som f.eks. organisering av praksis, faren for utbrenthet, profesjonell kontra privat rolle.

Bruno Sachs mener at legerollen er umulig, den må ende i umenneskelighet. Han glir etter hvert over i en klar depresjon og skulle hatt profesjonell hjelp.

Til sist tømmer han seg til en kvinnelig pasient som er i konsultasjon hos ham og rollene vendes om. Kvinnen blir hans store kjærlighet og dette redder ham. Hun forstår hans lede: «Du lider ved å leve.» Han er redd for å sette barn til en verden som han oppfatter som bare lidelse. Men Pauline Kasser, hans store kjærlighet, mener det er håp for Bruno: «Hadde du villet dø, hadde du allerede kjørt rett inn i lysmasten nede ved broen.»

Jeg har skrevet så mye om dette, fordi jeg mener Bruno Sachs måtte slite med depresjon altfor lenge alene. Jeg håper en norsk Bruno ville fått hjelp av kolleger eller av en støttegruppe.

Boken er meget godt oversatt av Hilde Sophie Plau. Språket er ledig og hun har klart det kunststykket å variere talespråket etter hvem som fører ordet. Hun har også tatt vare på den viktige forskjellen i fransk mellom du og De. Forlaget burde kostet på seg skikkelig korrekturarbeid, for her er det mye slurv.

La meg sammenfatte: Boken er glimrende. Det pasientgalleri og de klager og plager vi møter, kjennes meget vel igjen fra norsk allmennpraksis. Boken er så spennende at du sluker den rett gjennom. Men skal man få tak i de dypere og meningsbærende lag, må man lese den rolig og reflekterende en gang til. Dens budskap er så viktig, at den kunne være alternativ lesing ved doktorskolen. I hvert fall for dem som tenker på å bli allmennpraktikere.

Jørgen Jørgensen
Legehuset
Hokksund

Villa Sana får fortsette

Ressurssenter for leger ved Modum Bad får støtte til driften for nye seks år. Styret i Syke- og pensjonsordningen for leger har vedtatt å bevilge 2,6 millioner kroner til driften hvert år i seks år, til sammen 15,6 millioner kroner. Ressurssenteret ble åpnet i 1998 og søknaden om fortsatt støtte ble vurdert på bakgrunn av evaluering av snart tre års drift. Syke- og pensjonsordningen for leger vil vurdere grunnlaget for støtten fra år til år dersom medlemmenes utnyttelse av senteret synker betydelig.

Legemiddelforbruket i Norge

En ny utgave av boken *Legemiddelforbruket i Norge* er kommet for perioden 1996–2000. Boken gir en oversikt over den medikamentelle behandling helt ned til det enkelte legemiddel i perioden. I tillegg til salgstall og nøkkeltall finnes kommentarer til forbruksutviklingen. Tallene omfatter salg fra alle legemiddelgrossister til apotek og sykehus. Norsk Medisinaldepots statistikk er utgangspunktet for presentasjonen. Oppdragsgiver er Sosial- og helsedepartementet. Innholdet finnes på nettadressen:

www.legemiddelforbruk.nmd.no

60 mil papir til fastlegebrev

14 arbeidsdager tok det trykdeetaten å skrive og sende ut brev til 3,6 millioner innbyggere om hvilken fastlege de har fått tildelt. Brevteksten var lagt inn på store papirruller med en diameter på 120 cm. Hver rull inneholdt formular til 60 000 brev, og veide ca. 500–600 kilo. Til utsendelsen av tildelingsbrevene gikk det med ca. 60 slike ruller og det utgjorde mer enn 60 mil papir.